

Nationaal hitteplan gereed

Op 3 juli jl. heeft staatssecretaris Bussemaker van VWS het nationaal hitteplan naar de Tweede Kamer gestuurd. In dit plan worden maatregelen beschreven waarmee instellingen, zorgverleners, vrijwilligers en mantelzorgers voor en tijdens een periode van aanhoudende hitte gezondheidsproblemen bij kwetsbare mensen kunnen voorkomen of verlichten.

Het hitteplan is de afgelopen maanden tot stand gekomen in samenwerking met GGD-Nederland, het RIVM, het landelijke bureau GHOR, het Nederlands Rode Kruis, ActiZ, VWS en het KNMI. Deze partijen – zo benadrukt de staatssecretaris – spelen een grote rol bij de uitvoering. Zij zijn uitvoerder van de reguliere gezondheidszorg en als zodanig implementeren zij ook het hitteplan. VWS faciliteert enkel.

Uitgangspunt van het hitteplan is dat instellingen en zorgverleners ook bij grote hitte instaan voor de kwaliteit van de zorg. In eerste instantie gaat het vooral om het bevorderen van het probleembewustzijn en het bieden van handelingsperspectieven. Op de langere termijn zullen deskundigheidsbevordering, hittebestendig bouwen en klimaatbeheersing in zorginstellingen aan de orde zijn.

Risicogroepen en –situaties

Door de vermindering van diverse lichaamsfuncties, een verhoogde kans op uitdroging en op decompensatie van de hart- en/of longfunctie, zijn ouderen gevoelig voor hittestress. Bijkomende ziekten en beperkingen, maar ook medicatie, hebben invloed op zowel hun conditie als hun zelfzorgvermogen.

Bewoners van zorginstellingen zijn kwetsbaar omdat ze meer dan gemiddeld met ziekten en beperkingen kampen en veelal gehuisvest zijn in gebouwen die niet op hitte berekend zijn. Ook chronisch zieken, vooral mensen met hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen en diabetes, lopen een verhoogd risico. Mensen die alleen wonen en niet dagelijks buiten komen hebben bij aanhoudende hitte een groter gezondheidsrisico. Hetzelfde geldt voor dak- en thuislozen als zij te weinig aandacht (kunnen) schenken aan hitte- of dorstgerelateerde symptomen.

Overgewicht is eveneens een risicofactor voor hittegerelateerde klachten. Dat komt door de ongunstige verhouding tussen lichaamsoppervlak en lichaamsgewicht en het feit dat vetweefsel in vergelijking met spierweefsel minder warmte af kan staan.

Kinderen worden ook als risicogroep beschouwd omdat baby's en jonge kinderen

afhankelijk zijn van hun verzorgers voor het voldoen aan hun vochtbehoefte en verblijfsomgeving.

Risicosituaties ontstaan door de omgeving waarin mensen met kans op hitteproblemen verblijven. Woningen warmen vaak op en raken de hitte niet eenvoudig kwijt. Dat komt door slechte ventilatiemogelijkheden, platte daken, aaneengesloten of gestapelde woningbouw en het ontbreken van effectieve zonwering en airconditioning. Veel instellingsgebouwen in Nederland zijn eveneens niet gebouwd met het oog op aanhoudende hitte.

Risicovol zijn ook grote evenementen. Deelnemers lopen het risico op hittegerelateerde ziekten wanneer ze inspanning, vochtgebruik en zoutinname niet aanpassen aan de omstandigheden.

Zorg voor ouderen

Tot nu toe – en dat is dit eerste jaar ook de bedoeling – zijn er vooral acties ondernomen gericht op de zorg aan ouderen in verpleeg- en verzorgingshuizen en mensen die afhankelijk zijn van thuiszorg. Zo heeft het RIVM sinds juni een webpagina met algemene informatie en tips (www.rivm.nl/hitte). ActiZ heeft meerdere handreikingen ontwikkeld specifiek voor de verpleeg- en verzorgingshuizen. In deze handreikingen wordt de hitte benaderd vanuit de zorginhoudelijke, de organisatorische en de gebouwbeheerskant. De instellingen kunnen deze handreikingen gebruiken om eigen richtlijnen te ontwikkelen en maat-

regelen te treffen. De handreikingen zijn in juni verspreid onder de zorgorganisaties die lid zijn van ActiZ. Specifiek gericht op de zorg is de (multidisciplinaire) richtlijn 'Preventie en behandeling van dehydratie bij ouderen' die op verzoek van ActiZ is opgesteld.* De drie ouderenbonden ANBO, PCOB, Unie KBO hebben een 'Handleiding voor vrijwilligers ouderenorganisaties over begeleiding ouderen bij hitte' opgesteld. Deze is te downloaden via de website www.anbo.nl. Het College bouw zorginstellingen adviseert in het in juni gepubliceerde document 'De hitte de baas' over het beheersen van de temperatuur in zorginstellingen (www.bouwcollege.nl). Voor kwetsbare mensen die niet in een instelling verblijven, verspreidt het ministerie stickers met de belangrijkste tips om een hittegolf te doorstaan. De stickers worden ondermeer via het Nederlandse Rode Kruis en de ouderenbonden uitgereikt aan vrijwilligers die mensen thuis bezoeken GGD-en verspreiden ze onder (thuis)zorgorganisaties. De sticker is ook te downloaden via de website van GGD Nederland (www.ggdnederland.nl).

Wanneer er een grote kans is op een periode van vijf of meer aaneengesloten dagen met een temperatuur hoger dan 27 graden zullen het RIVM en het KNMI via de media en het weerbericht een 'hittewaarschuwing' uitgeven. Dat zal doorgaans ongeveer een etmaal van tevoren gebeuren. ■

Het hitteplan is te downloaden via de website van het ministerie van VWS (www.minvws.nl)

* Zie p. 60 van dit nummer en TvZ 2007, nr. 5, p. 28

